

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 16.— cor. Abonamentul la mai multe
Pe 1/2 de an . . . 8.— " exemplare pe un an 12.— cor.
Pe trei luni . . . 4.— " Pentru străinătate:
Un număr 30 fileri. Pe un an . . . 24.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVÉRUL“
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Tovarăși! pregătiți-vă pentru serbătorirea zilei de 1 Maiu

Serbătorirea zilei de 1 Maiu și 8 ore de lucru.

Se pregătesc reforme pentru muncitori.

Consiliul Dirigent Român ocupându-se, în una din ședințele sale cu problema muncitorească, a hotărât reglementarea timpului de lucru. La propunerea tovarășilor noștri din Consiliu s'a decis lansarea unei ordonanțe prin care se decretează ca începând cu ziua de 1 Maiu 1919 în toate fabricele, atelierelor, minele și uzinele din Ardeal și Banat durata timpului de muncă să fie maximum de

8 ore pe zi.

Publicăm cu bucurie această știre, care dacă se va realiza, va ușura mult starea muncitorilor cari și acum lucrează 10 până 12 ore pe zi. Sperăm că Consiliul, care a adus această hotărâre, va consimți totodată și la ridicarea salariilor muncitorilor.

Serbătorirea zilei de 1 Maiu admisă.

În legătură cu ordonarea zilei de 8 ore Consiliul Dirigent a recunoscut ziua de 1 Maiu ca sărbătoare muncitorească. Nici un muncitor nu este obligat a lucra în ziua de 1 Maiu.

Împrejurările sunt grele, agenți provocatori se pot introduce între noi, de aceea Consiliul Dirigent nu se învoiește ca să demonstrăm în corpore conform obiceiului socialist. Dar ni-se permite a

Inviere.

E praznic în cer și praznic pe pământ... Clopotele — știrbite cum sunt de războiu — răspândesc dangătele lor solemne prin văzduhul înviorător al primăverii; preoții în odăjdiiile cele mai decorative, împrăștie din cădelniți nori de fum prin biserici, cântând, pătrunși de duhul sărbătorii, cu glas înalt: „Hristos a înviat“. Prânzuri cu mese bogate se întind — în cinstea celui sculat din morți, — la cari, dela împărat și până la cel mai de pe urmă dintre „cei chemați“, cu fețele răsânde de mulțumire, prin vorbiri meșteșugite, își poartesc „sărbători fericite“.

nici nu bagă de seamă, că la poartă așteaptă sute, mii și milioane de bătuți de soartă, de muncitori flămânzi,

comemoră ziua de 1 Maiu printr'o serbare de grădină sau în local închis unde se pot ține cuvântări despre însemnătatea zilei de 1 Maiu.

Un tribunal de împăciuire

compus din muncitori, patroni și reprezentantul guvernului voiește să înființeze Consiliul Dirigent, pentruca neînțelegerile dintre muncitori și fabricanți să fie tratate și aplanate în mod nepărtinitor și drept. Când acest plan ne va fi cunoscut îl vom pune sub critică și vom apăra interesul celor mai slabi; al muncitorilor.

Se lucrează

pentru înființarea caselor muncitorești de asigurare

și pentru reformarea legii de asigurare în caz de boală și accidente a muncitorilor. În aceste case de asigurare se vor contopi toate instituțiile de asigurare particulare cât și „Bruderladele“ dela societățile minerilor. Aceste instituții medievale, cari legau pe muncitor de fabrică, pe mineri de ocna unde eră rob, fără ca vreodată să le dea vreun ajutor, toate vor dispărea contopindu-se în casele de ajutor muncitorești ce le va înființa Resortul Ocrotirilor sociale. La timpul lor ne vom spune și asupra acestora cuvântul mai pe larg.

de orfani și văduve suferind în nenumăratele feluri ale mizeriei, în care i-a svârțit catastrofa infernalului războiu, azi chiar de bagă totuș seamă, puțin le pasă:

E praznic în ceruri, dar nu și pe pământ...

Insemnări.

13 zile fericite.

M'am culcat la 31 Martie și m'am deșteptat la 14 Aprilie...

13 zile au trecut într'o secundă, când sculându-mă din pat am rupt deodată 13 foi dela calendarul de părete... Țin foile în mână și le număr gândindu-mă la zilele ce au trecut într'o clipă...

Cât de fericit am fost în aceste 13 zile!... Au fost cele mai fericite zile ce le-am trăit vreodată în viața mea de proletar...

În aceste zile nu eră războiu nici mizerie, nu eră reacțiune nici frică de bolșevism, nu eră stare de asediu nici scumpete, nici curte marțială, nu eră cenzură nici țedulă de făină, nu eră linie demarcațională nici bilet de legitimație, nu eră foamele nici criză de îmbrăcăminte, nici chirie n'am plătit...

În aceste 13 zile n'a apărut nici un ziar cu știri false, nici nu s'au vândut alimente peste prețul maximal, iar în fața prăvăliilor cu alimente nu steteau oamenii la rând ore întregi ca apoi să nu capete nimic. În aceste 13 zile tunurile n'au bubuit în lupte cu bolșevizii, iar molimile n'au secerat vieți omenești.

Nau fost sbuciumări nici plânsete. Numai fericire. Acestea mă face să cred că nu numai eu, dar lumea întregă a fost fericită în aceste zile ne-trăite... Oare de ce este așa? Oare viața în sine este o nefericire? Sau este trăită rău. Ce ziceți nu s'ar putea altfel?

Atentator și Ucigaș.

Cottin, atentatorul la viața lui Clémenceau, primul ministru al Franței, a fost osândit la moarte.

Villain, ucigașul lui Jaurès, marele luptător socialist francez, a fost achitat.

Pierre Larouse, ar trebui să dea afară din Dicționarul său cuvintele: Justiție și Nepărtinire, ca unele ce și-au pierdut orice înțeles pentru vremea noastră lepădătoare de noțiuni ca acestea.

Convocare.

Comitetul Executiv al Partidului Social-democrat din Ardeal și Bănat conchiamă toți membri *marei comitet* al Partidului, cât și pe toți conducătorii *sindicatelor, grupărilor și secțiunilor* cari dispun de peste 200 membri, la o **consfătuire intimă** ce se va ține la 10 și 11 Maiu st. n. 1919 în Sibiiu.

Scopul acestei *consfătuiri* va fi **cimentarea mișcării sindicale și politice din Ardeal și Bănat.**

Rugăm organizațiile ca să ne anunțe cu cel puțin trei zile înainte de consfătuire numărul delegaților ce-l trimiteți ca să ne putem îngriji de locuință.

Comitetul executiv.

Pata albă.

Prima următoarea scrisoare:

„On. Red.“ Subscrisul vă rog să nu-mi mai trimiteți gazeta nescrisă adică cu pete albe, căci eu nu de aceea m'am abonat la Adevărul să-mi trimiteți hârtie albă ci ca să aflu ce se petrece 'n lume și să știu cari sunt părerile socialistilor, pe cari îi știu oameni drepti, despre evenimentele ce se petrec în lume. Nu-i vorbă ar fi ea bună și hârtia albă că am înveli în ea slănină și nu s'ar lipi tiparul de ea, dar acum neavând slănină nu învelim în ea decât ceapă și la ceapă nu-i strică litera scrisă.

Vă rog ca în locul acela gol să scrieți ce păreri aveți despre evenimentele din lumea asta atât de întortocheată și plină de întâmplări ciudate.

Cu stimă

Pavel Stoica.

Frate Stoica, noi nu suntem de vină că vă trimitem gazeta albă, căci noi tocmai aceea am scris în foaie ce dorești dumneata, dar știi D-ta că este cenzură,

cețesc

foaia înainte de-a o tipări și dacă nu le place ce am scris atunci ne șterge tot și așa rămâne pata albă. sunt mai iuți ca ceapa D-tale la care „nu-i strică litera scrisă“, ei să tem că lor le strică litera scrisă și de aceea o șterge.

Răspândiți cât mai mult „Adevărul“ și vă promitem că în scurtă vreme se va șterge și cenzura și atunci liberi vom biciui toate relele din lume, cu ferma convingere că descoperindu-le și recomandând leacul lor oamenii vor aplica leacul și boalele rele de care suferă omenirea se vor vindeca. Ajutați-ne acum ca să vă putem și noi ajuta pe voi mai târziu.

Redacția.

Ucigașul lui Jaurès — achitat.

Villain, care înainte cu patru ani a ucis pe cel mai fruntaș conducător al lor, pe nemuritorul Jaurès, a fost achitat de juriul Senei, în fața căruia s'a pertractat zilele acestea procesul. Achitarea ucigașului — după cum aflăm — nu i-a surprins pe tovarășii noștri francezi, dar i-a indignat în gradul cel mai mare.

Durerea și indignarea asta mare a fost produsă și de faptul, că Cottin, atentatorul la vicața ministrului președinte francez Clemenceau a fost osândit la moarte, deși numai rănise pe Clemenceau, pe când Villain ca ucigaș a fost achitat.

Iată dar că nici în atât de mărita Franță dreptatea nu se măsoază cu aceeași măsură pentru toți.

a.

După cum lumea, cu tot Soarele, ar rămânea în întunec, dacă n'ar fi corpuri cari să-i reflecte lumina, după cum o coardă are trebuință de aer ca să vibreze și de un mediu răsunător pentru a produce un sunet, astfel voința nu devine conștientă decât sub influența inteligenței...

Cătră abonații Adevărului.

Muncitori!

Tovarășii!

Intre împrejurările grele în cari trăiește foaia noastră „Adevărul“, când hârtia, tipografia, administrația sunt așa de scumpe, noi am eăutat și am luptat cu aceste scumpete până acum, dar această scumpete zi pe zi se urcă așa că nu mai putem face față cheltuelilor.

Noi nu trăim din fonduri secrete, singurul nostru sprijin sunt abonații noștri, de aceea apelăm la voi acum și vă aducem la cunoștință că Comitetul executiv al partidului având în vedere greutatea cu cari luptă foaia, a hotărât ridicarea abonamentului începând cu 1 Apr. dela 12 cor. la 16 cor. anual, 8 cor. pe o jumătate de an, 4 cor. pe trei luni.

Comitetul vă roagă ca fiecare să vă faceți datoria de muncitor conștient, răspundând foaia și explicând tuturor cauza pentru care s'a ridicat prețul abonamentului.

Comitetul executiv.

Curțile marțiale

Sub acest titlu cetim în „Izbânda“:

La procesul socialistilor lumea a fost impresionată de chipul cum s'a condus interogatorul acuzaților. Dl președinte, de o extremă severitate, îi intrerupea necontentit pe toți și nici unul singur n'a putut spune tot ce avea pe suflet.

— Să nu vorbești de idei!

— Să nu pomenești de politică!

— Aici să nu-mi faci oratorie!

— Vorbește cum îți spun eu, că te trimet la loc!

— Curtea n'are nevoie să fie luminată!

Acestea și multe alte apostrofări au împes-trițat depozitia fiecărui acuzat; și care nu s'a supus de bună voie a fost în adevăr trimis la loc. Concepția d-lui președinte se exprimă deci în formula din anecdotă:

— Când vorbești cu mine, să taci!

„Adevărul“ e singura foaie românească, care apără interesele muncitorimei. Fiecare muncitor român s'o cetească și s'o răspândească.

ALEXANDRU PETŐFI

APOSTOLUL.

TRADUCERE DIN ORIGINAL DE ȘT. O. IOSIF.

XIV

Cum suge un copil, al mamei lapte,
Așa de lacom, așa dulce
Sorbea el aerul cel liber,
Și tot resuflul îi descărcă
Un an de chin din obositu-i suflet,
Pân' ce a devenit ușor
Ca fluturul, și-acum sbură
Din floare 'n floare prin grădina
Frumoaselor, vechi amintiri.
Intinerise sufletul,
Intinerise 'n aer sănătos
Dar corpul a rămas bătrân și șubred,
Și șovăind se sprijinea de băț;
Părul lui lung, alb, barba-i albă
Trist falfăiau în vânturi.
In zece ani trăiesc zece sute.

Veni la casa unde în mansardă
A locuit odinioară,
Privi adânc la oamenii străini,
Că nu găsi v'run cunoscut,
Erau alți chiriași, ori poate
Nu-i mai știă el, îi uitase.
Ii întrebă: își mai aduc aminte
De o familie săracă,
Ce stă acolo sus, dar este mult de-atunci?
Erau așa și-așa.

„Ah, eu mi-aduc aminte, da mi-aduc aminte,
Grăi o babă cuvioasă.
„Biata femeie! ea, frumoasă-chip,
Așa un suflet bun... ci dânsul

Eră un om nelegiuit,
Dar ș'a luat pedeapsa,
Că mi l-au prins și l-au băgat în temniță,
Și dacă n'a murit, ș'acuma-i tot acolo...
Când auzi nevasta lui,
Că el e prins și n'o să l mai revadă,
Căzū jos moartă, îi plesnise inima,
Eu nupricep, cum poate cineva
Iubi p'un om așa de rău, ca ăsta,
Incât să moară pentru-el“.

Silvestru ascultă nesimțitor,
Ca și când n'ar fi el de care se vorbește
Și întrebă: Unde-o îngropară
Pe tânăra femeie,
Și de copilul ei ce s'a ales?

„Băiatul nu știu ce s'a mai făcut“
Răspunse baba „nu l am mai zărit
După îngropăciune niciodată.
Și nu știu unde-i groapa...
Am vrut să merg și eu la 'ngropăciune,
Dar chiar atunci aveam o cumetrie.

„Las' că-l găsec' își zise el
„Am să-i găsec' afară 'n cimitir,
Să iau mormintele pe rând
Și dau și de al ei“...

Și se tări în cimitir,
Umblă mormintele în șir, pe toate
Și se oprea la fiecare.
Și când a dat de capăt, începū din nou,
Dar n'a găsit mormântul mult iubitel.
Nimic, nimic n'a mai rămas în urmă i!
S'a stins făptura ei măreață,
S'a stins fără de urmă, ca o rază.
I-a rupt furtuna crucea dela cap

Și grindina i-a risipit mormântul.
S'o ierte Dumnezeu!...

Mult îl durea, mult greu îl mai durea,
Că n'a găsit ce căutase
Și că din lacrimi, câte i au rămas,
După atâta lungă suferință,
Nu le mai poate plânge
Pe pulberea iubită, sfântă... dar
Un singur gând îl mângăia,
Că în vicața lui
Va fi durerea cea din urmă asta,
Că pentru veci a încheiat
Cu bucuria și durerea;
Și de acum va rătăci din lume, ca
Neîntrupată umbră cu trup ne'nsuflit.
Ci se 'nșela c:
N'a fost durerea cea din urmă asta!
Când a eșit din închisoare:
A întreat: E liber așa dară
Poporul, patria?
Și n'a mai așteptat răspuns,
Așa credea orbește, că e liber.

Și ce putū să vadă în curând?
Că neamul lui, că omenirea
E și mai decăzută, ca
Acuma zece ani, când înălță el steagul;
Că vrednicia 'n oameni pe zi ce merge scade,
Și tirănia se urieșește.

Zadarnice au fost atâtea patimi,
Zadarnice atâtea jertfe,
Pe care cele mai mărețe inimi le-a adus
Acestei omeniri?... Și-i fără de folos
Orșice zbućium, orice luptă?
Ah, nu, nu-i cu putință,
De mil de ori nu-i cu putință! (Va urma.)

Munca Fericește*)

Munca Fericește⁶ spun bogătașii și acest cântec răsună încontin din gurile tuturor codițelor ce-i înconjoară. Munca fericește ne zice ei în cor numai să muncim cât mai mult pentru ei. Ba și presa care este în serviciul clasei de paraziți, cântă acest cântec duos: „munca te face fericit“.

Noi nu suntem atât de cruzi ca ei să creăm un privilegiu din fericirea noastră, privilegiu pe care l-am apăra cu ultima picătură de sânge. Noi suntem atât de nobili că voim să fim cu toții egali și cu toții fericiți. Cine se opune așa mult contra egalității și a fericirii tuturor?

Un ziar burghez din Sibiu poartă pe fruntea sa devisa „Munca fericește“ iar ceva mai jos publică știrea că mult adoratul lor tovarăș de idei și de clasă Weiss Manfred din Csepel, care a fost proprietarul unei fabrici mari s'a sinucis. De ce? Pentru că nu voia să fie fericit. Muncitorii ajungând la putere i-au socializat toată averea și l-au învitat să lucreze în fosta lui fabrică pentru 60 cor. pe zi. Dar fostul miliardar n'a voit să fie fericit și mai bine a voit să moară...

Câți muncitori n'au murit moarte de martiri în mijlocul „fericirii“ zdrobiți de roțile mașinelor hodorogite pe cari din lăcomie domnul miliardar nu voia să le repare, nici să le perfecționeze. Câți copilași n'au murit de foame pentru că domnul miliardar nu voia să plătească tatălui lor 60 coroane la zi, ci numai 6. Câte femei bolnave n'au fost silite să meargă să spele rufe la camarazii d-lui Weiss pentru că salariul soțului ei, care muncea în fabrică, nu ajungea să astâmpere foamea copilașilor. Câte fete, cari lucrau în fabrica nefericitului miliardar, n'au fost silite să se vândă prin șantanurile și cafe-nelele din Budapesta pentru că d-sa le plătea 3—4 coroane pe zi, căci și așa erau fericite că pot lucra în fabrica unui miliardar.

Roțile mașinelor erau stropite cu sângele muncitorilor „fericiți“, podelele și instrumentele erau picate de sudorile lor amare, iar în căsuțele lor sărăcicioase erau numai dureri și lacrimi. Iar nefericitul fabricant nu știa unde să-și mai pue miliardele...

Și când acești domni cântau în contin că „munca fericește“, întorcându-se roata norocului, nu ne mirăm că muncitorii l-au învitat la fericire pe nefericitul fabricant și au fost mai nobili ca el, că nu i-au dat 6 cor. pe zi, nici 20, ci 60. În societatea socialistă nu vor mai fi fericiți nici nefericiți adevărați nu vor mai fi devize false ca astăzi. Atunci munca va fi o necesitate, o datorie obștească și obștea se va îngriji ca ea să fie împărțită egal și drept ca să nu aibe nimenea motivul să se sinucidă.

*) Aceste articole au fost scrise în numărul trecut. Cenzura însă n'a permis să fie publicate. Reclamând articolele la Consiliul Dirigent, d-l Iuliu Maniu, președintele Consiliului a admis publicarea lor, cu excepția unui mic pasaj.

Procesul socialiștilor români.*)

Zilele acestea a avut loc în București un mare proces de clasă. Istoria universală va consacra o pagină însemnată acestui proces căci, ca în toate procesele de acest soi, și aci nu cei drepti chiamă în fața justiției pe cei vinovați, ci vinovații chiamă pe cei ce vor dreptate în fața unui tribunal de clasă poreclit justiție.

Judecățile de felul acesta nu ne sunt necunoscute, istoria însă numeroase cazuri de judecăți nedrepte: Cum e de ex. judecarea lui Isus, a discipolilor lui, a lui Galilei, G'ordano Bruno, Jeana d'Arc, Francisco Ferrer și alții.

La spatele proceselor de felul acesta se ascunde lupta de clasă. Clasa stăpânitoare și clasa stăpânită sunt într-o continuă luptă. Și dacă se pare că în timpul războiului mondial lupta de clasă a dispărut, aceasta a fost o părere greșită, căci lupta se ducea înainte numai se pierdea în luptele crâncene ale armatelor organizate de statele capitaliste. Lupta de clasă e mult mai grozavă decât lupta individuală, pentru că lupta individuală mai încetează dar cea de clasă niciodată.

În actualul proces nu e vorba de ura d-lui Brătianu în contra tovarășului Cristescu sau de a tovarășului Constantinescu în contra d-lui Ferekyde, ci e vorba de ura clasei domnitoare împotriva clasei muncitoare, care luptă ca să se desrobească și să pue mâna pe conducere. Aceasta este clar ca lumina zilei, dar mijloacele de luptă sunt discutabile. Mijloacele de luptă sunt alese de partea cea mai tare dintre combatanți și le alege dupăcum e de înțelept și de cinstit cel mai tare.

Pe Isus l-au restignit pe cruce, pe Bruno l-au ars pe rug, pe Ferrer l-au împușcat, pe Frimu l-au omorât în bătaie, iar pe tovarășii din Anglia Lloyd George îi bate cu $5 \times 5 = ?$ Și e mare deosebirea. E adevărat că între unele cazuri este o deosebire de timp d. e. Isus a fost restignit acum 1900 de ani, Bruno a fost prăjit acum 320 de ani, Ferrer a fost împușcat acum 10 ani, dar socialiștii români au fost arestați și maltratați în același timp când Lloyd George a chemat muncitorii mineri la sine, cari ceruseră socializarea minelor, și le-a dat un creion în mână să facă socoteala ce pot avea muncitorii din această socializare și fiindcă prim ministrul Angliei a fost mai dibaciu în matematică, ca muncitorii, ei le a dovedit că el n'ar avea nici un folos din socializarea minelor, ba că nici nu se poate face și muncitorii neputându-i dovedi contrariul s'au dat bătuți (cu creionul, nu cu vâna de bou). Lloyd George a dovedit muncitorilor că $5 \times 5 = 20$, iar d-l Brătianu nu a putut dovedi cu că guvernarea liberală e cea mai bună și cea mai dreaptă guvernare din Europa.

Am zis că atârna dela înțelepciunea celui mai tare armele cu cari se duce lupta de clasă. Muncitorii n'au avut alte arme decât convingerea, dreptatea și litera scrisă. Sunt acuzați că au împrumutat metoda rușilor. Aceasta nu e adevărat. Rușii au luptat cu bombe până n'au avut puterea de a pune mâna pe forța armată.

Dar poliția liberală nu poate dovedi că e găsît măcar o bombă la vreun muncitor decum să fi uzat de ea. Și manifestele cari au pretenția că le-au găsît ea poliția i le-a pus în mână ca să aibe motiv de arestare și apoi să aplice paragraful moștenit dela moși strămoși care nu există în legile constituționale ale țării.

Guvernării români — oricare ar fi ei — ar face mult mai bine dacă ar învăța dela aliata Anglia cum se guvernează, iar nu dela defunctul lor profesor Nicolae II. Pentru că mergând pe urmele lupului ușor poți cădea în gaura de lup.

Cum a decurs procesul.

Notăm în rezumat părțile mai interesante dela procesul tovarășilor din București. În numărul trecut am arătat, că sunt 52 de acuzați dintre cari foarte mulți nici n'au fost la demonstrația din 13 Decembrie, iar unii nici n'au

avut cunoștință de acea demonstrație, și cu toate acestea au fost acuzați de „rebeliune în contra siguranței statului“. Dar chiar dacă demonstreu nu puteau fi vinovați. Noi socialiștii din Ardeal cari am luat parte la mai mari demonstrațiuni în orașele mai mari din fosta Ungarie știm ce păcat este a demonstra în corpore. Este o simplă manevră pentru a ne vedea și a ne arăta și dușmanului forțele de cari dispunem pentru a-l face atent și a-l forța să fie cont de cererile muncitorimii; greva și demonstrația sunt mijloacele de luptă în statele capitaliste moderne.

Numeroșii martori au mărturisit în favoarea acuzaților și apărătorii ținând discursuri au convins „curtea“ de nevinovăția muncitorilor. În urma acestora procesul a fost despărțit în două. 48 de tovarășii au fost scoși de sub acuza și ca să nu se vadă negliobia guvernului i-au predat tribunalului, iar curtea marțială va judeca numai pe cei 4, despre cari „s'a dovedit“ că au avut legături cu bolșevii din Rusia și Ungaria.

Că ce legături au fost acestea a dovedit-o o scrisoare aflată în Konitz scrisă și trimisă de Kagan din Budapesta, pe care au publicat-o și unele ziare dela noi. În acea scrisoare Kagan scrie, că nu știe nimic de cei din România și face un raport exact al „Congresului“ din Budapesta al fracțiunii comuniste. Dacă existau legături atunci fondul scrisoarei nu era „ce mai faceți — uite ce facem noi și vă promitem ajutor“ etc. Acolo nu mai este vorba de vreo legătură ce ar fi existat mai înainte și aceasta a fost după 13 Decembrie, deci nu servește nici o probă în contra lor.

Un altul a fost arestat pentru că avea în mână un pachet de manifeste pe cari poliția i le-a trimis cu 5 minute înainte și nici n'a avut timp să dispună de manifestele ce i veneau din loc necunoscut. Va să zică poliția îi bagă în buzunar o pungă cu bani și apoi te arestează și te bate că ai furat-o. Genială poliție!

Sperăm că acești acuzați deși vor fi condamnați, numai cu atâta vor fi cât au suferit în închisoarea preventivă. Iar tribunalul va achita pe cei 48 a căror vină este numai convingerea și cinstea.

Cu ocazia vizitei la București.*)

Înainte ca delegații noștri ardeleni să fi părăsit Bucureștiul au vizitat pe tovarășul Pop o victimă a evenimentelor dela 13 Dec., care în urma maltratărilor îndurate de călăii polițienești și mulțumită tratamentului igienic așa de păcătos al inchișorilor din România, s'a îmbolnăvit de tifos exantematic, care l-a slăbit cu desăvârșire și numai mulțumită îngrijirii unui medic tovarăș a scăpat cu viece. Astăzi tov. Pop e acasă convalescent.

Dorim tovarășului Pop însănătoșire grabnică, ca să-și poată reîncepe activitatea în mișcare unde este mare trebuință de el.

În ultima zi a plecării tovarășilor noștri delegați, au vizitat ultima locuință a unei alte victime a brutalităților dela 13 Decembrie, au vizitat mormântul tovarășului Frimu. Acest om care o viece întreagă a fost calmul și tactul mișcării din România, care a veghiat ca mișcarea muncitorească să nu devieze pe căi greșite, ca o ironie a sorții a căzut victimă bătailor și schingiuirilor polițienești. Închis și el ca și tov. Pop a contractat tifosul exantematic care l-a răpus. Acum se odihnește în cimiterul „Sfânta Vineri“ trecut în rubrica stării civile ca „mort scuzabil“. Moartea lui Frimu și a celor dela 13 Decembrie va rămâne în totdeauna un cap de acuză față de oligarhia română, care a călcat în picioare cele mai elementare libertăți omenești. Tovarășii ardeleni și tov. ieșeni au depus câte o cunună pe mormântul lui Frimu și au luat hotărârea ridicării unei statui tovarășului Frimu. Baniii trebuitori pentru acest scop se vor aduna în toate teritoriile locuite de români ca dovadă că Frimu a fost iubit, respectat și că este martirul clasei muncitoare din toate părțile locuite de români.

Dreptul de grevă.

Pentru muncitori dreptul de grevă este singurul mijloc al emancipării, adevărata revoluție socială. Socialismul tinde să se reducă mai mult la sindicalism, iar aceasta își capătă adevărata expresie în grevă. Totul sfârșește aci. Iar grevele repetate, dar încă parțiale, nu sunt decât un mijloc de a se antrenă în vederea scopului suprem care e greva generală, care constituie un ideal grandios, comparabil cu reînvierea lui Crist ceea ce a dat un avânt considerabil religiei creștine.

Mai întâi, de când greva este un drept? Nu prea de mult. Grevă a fost prescrisă în totdeauna și în toate țările. Și aceasta nu numai de guvernele conservatoare și reacționare dar chiar și de guvernele Marii Revoluții franceze și al Convenției. Trebuie chiar de observat că acele prohibițiuni nu loveau decât asociațiunile muncitorilor nu și ale patronilor. Codul penal generaliză prohibițiunea așa că o făcând, cel puțin în aparență, mai puțin nedreaptă pentru că penalitățile contra grevelor au fost cu strășnicie aplicate muncitorilor și mai niciodată aplicate patronilor. De altfel și penalitățile au fost mai severe pentru primii.

În Franța abia în 1864 prin celebra lege dela 25 Mai datorită lui Emile Oliver se recunosc dreptul coalițiilor atât muncitorilor cât și patronilor. Dar dreptul de reunire și dreptul de asociație nu fu îngăduit decât în 1868 și 1884. Dela această ultimă dată, când s'a votat legea sindicatelor profesionale datorită inițiativei lui Waldeck-Rousseau dreptul de grevă a putut deveni o realitate.

Ce se înțelege prin dreptul de grevă? Răspunsurile la această chestiune variază după cum economiștii căutau să legitimizeze sau să critice dreptul de grevă.

Multi cred că dreptul de grevă e dreptul de a nu lucra și se miră atunci cum se poate ca aceasta să poată fi considerat ca un delict. Cel mult lena ar fi o greșală morală și socială și care nu ar trebui lovită cu penalități. Dreptul de a lucra sau nu a deosebit totdeauna omul liber de un sclav. Penalitățile grevei ar fi atunci o favorizare a sclavajului modern. De ce ar fi arestat un vagabond care nu are resurse de traiu și nu vrea să muncească și nu ar fi arestat și un rentier care deasemeni nu vrea să muncească? Și unul și altul nu poate proba că muncește.

O altă definiție a dreptului de grevă ar fi pentru muncitori, dreptul de a nu și vinde

munca decât în condițiuni fixate de ei însuși, cum orice negustor poate în toată viața să și fixeze prețul mărfii și să nu vândă decât cu atât cât îi convine tot astfel și pentru muncitor el trebuie să aibă libertatea de a și vinde munca cu cât vrea el. Iată sămburele grevei. Cum nimeni nu contestă dreptul individului de a contracta vinderea muncii sale cu prețul care îi convine, atunci când această libertate e însoțită de mai mulți inși, de o coalițiune, atunci legislatorii au crezut că e un act legitim. Exemple cari le dau sunt însă absurde. Astfel se spune că dacă un individ are dreptul de a staționa pe trotuar atât cât îi va plăcea, o îngrămădire mare de oameni ar împiedeca circulația și atunci pentru a garanta ordinea publică, trebuiesc luate măsuri. Aceeași distincțiune s'ar face și în ceea ce privește refuzul colectiv de a vinde munca, greva.

Comparația între acapararea mărfurilor și închirierea muncii nu e mai puțin fericită. Dreptul de a nu munci atât individual cât și colectiv, din partea lucrătorilor, ar putea fi calificat de grevă, căci atunci muncitorii ar fi tratați ca sclavi iar rentierii numai ca oameni liberi. În cazul acesta noua formă a contractului colectiv al muncii care se caută a se răspândi și legalizată ar fi un non sens.

Atunci ce este greva? Charles Gides, cunoscutul economist spune: un mijloc de constrângere utilizat de una din părți asupra celeilalte pentru a modifica condițiunile contractului muncii. Grevă e unul din mijloacele și nu e singurul. Sabotajul fie brutal sub formă de distrugere, fie pacific sub formă de încetinirea lucrului, fie liberal sau ironic, cum ar fi de exemplu servind consumatorilor unei prăvălii măricele sau aplicare strictă a unor regulamente rău înțelese, sunt deasemeni mijloace de constrângere. Boicotajul deasemeni e unul din mijloace. Toate acestea fac parte din aceeași familie și nu au de scop decât de a forța pe patron de a capitula. Iată definiția grevei.

Dacă e așa atunci greva constituie un act grav și de aceea legiuitorii au căutat să ia măsuri contra ei. În adevăr, a exercita contra cuiva o constrângere pentru a obține oarecare avantaje e tot una cu un atentat la libertatea sa, e un act de violență. Adecă dacă greva constituie războiul între cele două clase, patroni și muncitori, atunci nu mai e un drept și atunci de ce să mai vorbim asupra dreptului de grevă? Chestiunea neliniștitoare asupra căreia vom reveni.

Muncitorul.

Din suferințele țăranilor.

On. redacției Subscrisul cu mâna tremurândă de bătrânețe și din cauza suferințelor îndurate în aceste timpuri grele vă scriu aceste rânduri, prin cari voesc să vă arăt purtarea nedemnă a unor pădurari în legătură cu suferințele țăranilor dela noi.

În urma războiului năpraznic, care a cauzat milioane de nenorociri, acei bieți țărani cari și înainte de războiu erau lipiți pământului, războiul i-a adus într'o stare de plâns, căci întorcându-se de pe câmpul de jertfă ș'au găsit familiile într'un traiu de cerșetori mulțumită tratamentului barbar la care au fost supuși de căinii fostului stat ungar. Și ca surori legitime ale războiului mizeria și boala numită spaniolă seceră viețile cari din întâmplare au scăpat din ghiarele războiului. Casele noastre se aseamănă cu niște dărăpănături amenințând cu prăbușirea ca să ucidă ființele bolnave sau slăbite de foame ce se adăpostesc în ele. Gardurile curților și grădinilor nu mai există, abia se vede urma unde au fost. Pentru-ca să și repare dărăpănăturile și să le îngrădească trebuiesc lemne și de acestea sunt numai în pădure, iar pădurea este proprietatea acelor cari ne-au împins la războiu și înzadar am adus atâtea jertfe noi tot n'avem parte de nimic.

Noi am făcut o rugare către domniile pădurilor (despre cari am auzit că sunt prin Făgăraș) cerând să ne permită a tăia din pădurea, care ar trebui să fie a noastră, câte un lemn pentru a ne repara colibele noastre. Deși târziu totuși am primit răspuns: că nu este permis, pentrucă nu se află atâți brazi bolnavi în pădure de câți avem trebuință. Unii oameni n'au mai putut aștepta răspunsul și s'au dus în pădure după lemne. Dar pădurarii s'au dus la Făgăraș și au venit cu jandarmi, cu ajutorul cărora să confişte lemnele aduse din pădure. Dar țăranii s'au adunat toți cu mic cu mare la un loc și au protestat în contra percheziției și s'au năpustit asupra pădurarilor cinstindu-i cu câte o palmă și scuipat. Jandarmii au tras salve de foc, apoi s'a făcut anchetă, dar pădurarii au rămas cu ce au primit dela popor. E trist că la noi unde întreg ținutul e numai de păduri noi trebuie să murim de frig, căci lemnele sunt tot așa de scumpe ca și la oraș plus că trebuie să dăm pădurarului bucate, slănină, ouă și altele. Acești pădurari au venit la noi săraci și acum dispun de averi mari. De exemplu un pădurar de ai noștri a împrumutat statul ungar cu 16.000 coroane.

Oare când se va face dreptate?

Streza-Cârțișoara.

Const. Folea.

Inviere...

*Din sfere nepătrunse
s'a smuls vărăfec vânt
Și 'n lină adiere,
sburând peste pământ,
Întreg înghețul iernii
deodată a nimicit,
Încât viața nouă
în lume-a răsărit.*

*Miros de micșunele
și cânt de păsărele
Se 'nalță-acum la ceruri
vestind că-i înviere.
Natura cea eternă
cu legi neperitoare
Își are înviere...
e 'n plină sărbătoare...*

*De mult așa se 'ntâmplă
și astfel o să fie
Alătea veacuri încă
cât lumea o să fie...
Natura doar adoarme,
dar ea 'n-i când nu piere
Și ea ni-e chiezăgie
de-a noastră re'nviere.*

Ioan Apolzan.

FOILETON.

Din zilele noastre.

— S'a schimbat calendarul. —

Biserica românească greco-orientală și greco-catolică și astfel poporul românesc a introdus în folosință calendarul vechiu, numit iulian. Calendarul acesta eră întârziat în zilele noastre cu 13 zile față de calendarul nou, numit gregorian.

Sărbătorile noastre nemșcătore cădeau astfel cu 13 zile mai târziu decât ale nemților și maghiarilor, a căror biserici introduseseră de mult calendarul nou.

Cu 1 Aprilie vechiu, calendarul vechiu a fost înlocuit și la noi cu cel nou. În ziua de 1 Aprilie am avut 14 Aprilie și din ziua aceasta vom avea aceeași dată ca și conlocuitorii nemți și maghiari.

Schimbarea aceasta ne aduce o ușurință. Nu se mai naște confuzie cu privire la data, când a fost scrisă vreo scrisoare, petiție sau alt act.

Deocamdată calendarul nou este introdus numai în afacerile civile, după cum ne spune decretul regal Nr. 1053 Bisericește se păstrează încă intact calendarul vechiu, adecă cel iulian, mai numit în graiul nostru și „românesc”, până se va rosti sinodul României ve-hi în unire cu celelalte biserici ortodoxe.

Nădăjduim însă că și biserica va adopta calendarul nou, gregorian. Am avea o ușurință mai cu seamă noi cei din Ardeal și Banat, întrucât sărbătorile le-am avea deodată cu con-

cetățenii nemți și maghiari și ar dispărea și despărțitura aceasta dintre noi și ei, despărțitura care a fost și este destul de păgubitoare.

Calendarul vechiu și așa e numai o dovadă de înapoierea noastră culturală. Știința astronomică ne o dovedește în mod neîndoelnic. Și credem că bărbații conducători de azi ai bisericilor vor avea destulă cultură și destul curaj pentru a introduce calendarul gregorian.

Calendarul iulian.

Marele general al Romanilor Iuliu Cesar, care a trăit între anii 101—44 înainte de Hristos, a băgat de seamă că socoteala timpului eră greșită. Pentru a face ordine cu calendarul, a însărcinat pe astronomul Sosigene să măsoare exact durata anului solar. Neînd pe atunci instrumentele de măsurare destul de perfecte a stabilit că pământul s'ar învârti în jurul soarelui în timp de 365 zile și 6 ore, adecă cu câteva minute mai mult, decât s'a dovedit mai târziu. În baza acestei socotele Iuliu Cesar a reformat calendarul așa fel, că trei ani au câte 365 zile, iar tot al patrulea 366 zile, numindu-se anii de 365 zile ani comuni, iar cel de 366 zile an bisect.

Calendarul gregorian.

Perfecționându-se mai târziu instrumentele astronomice s'a constatat că pământul se învârtte în jurul soarelui în 365 zile 5 ore 48 minute și 46 secunde. Timpul acesta formă dar anul solar.

Reforme sociale în Austria germană.

Adunarea națională a acestei țărișoare s'a pus serios pe muncă. Rând pe rând ia în discuție și hotărâre reforme sociale, cerute de vremile de față.

O gazetă din Viena, care ne-a căzut întâmplător la mână, ne arată, că într-o singură zi i-au fost depuse reformele, de cari amintim în acest articol.

Reforma invalizilor.

Fiecare invalid (schilod), care și-a pierdut cel puțin 15% din puterea de muncă, va primi un ajutor (bonificație). Ajutoarele sunt împărțite în 17 mărimi. Incep cu suma de 1200 cor. și merg până la 4320 coroane ajutor anual. Invalizii, cari și-au pierdut puterea de muncă dela 75% în sus primesc ajutorul întreg. Ca măsură pentru mărimea ajutoarelor se ia câștigul din 1915. Suma totală a ajutoarelor se va urca la vreo 380 milioane.

În comisiile, cari hotărăsc mărimea ajutoarelor se află și invalizii.

Expropriere.

Pentru a fi întocmite locuri de vânat s'a cumpărat înainte de războiu o mulțime de pământuri dela țărani. Ca exemplu notez, că numai în trel plase s'au cumpărat în anii 1912—1915 mai bine de 200 moșii țărănești cu peste 16.000 hectare pământ.

Legea de expropriere tinde acum să redea pământul acesta iarăși țărănilor, prin expropriere.

În primul rând vor primi pământ invalizii, văduvele și orfanii războiului.

Prin legea aceasta se face pașul întâiu pentru reforma agrară.

Legea servitorilor.

Privitor la servitorii din care a fost prezentat un proiect de lege, care se tinde a se rezolvă una din cele mai arzătoare chestiuni sociale pentru Austria.

Proiectul prevede între altele următoarele:

1. Măncarea să fie sănătoasă, în calitate suficientă și să fie aceeași care se găsește în casa stăpân.

2. Locuința servitorului să fie igienică.

3. Orele de muncă vor fi dela 6 dimineața până la orele 9 seara, cu un repaus de 4 ore în timpul acesta.

4. Tot a doua Duminecă servitorul este liber dela orele 3 după amiază. Stând la același

stăpân un an întreg, servitorul are drept la un concediu de o săptămână. După doi ani concediul are să fie de două săptămâni. Pe timpul concediului servitorul își primește plata.

5. În atestatul ce se dă la cerere servitorului se va scrie numai durata și felul serviciului.

Lege pentru pâneri.

Legea pentru pâneri (pitari) prescrie între altele 8 ciasuri muncă la zi și oprește munca în timpul nopții.

Din cele de mai sus reese că în Austria germană se croiesc mereu reforme sociale. Și astfel se naște întrebarea, ce se face la noi? E drept că la noi altcum stau lucrurile. La noi nici industria și nici societatea în genere nu a ajuns la nivelul la care se află locuitorii acestei țărișoare. Cu toate însă vor trebui să urmeze și la noi reforme sociale.

Dacă momentan nu se poate face mai mult, apoi s'ar putea introduce și la noi prin decret cel puțin 8 ore de muncă la zi, în industrie și comerț.

Și ar fi un merit cadou de 1 Maiu pentru noi, muncitorimea din Ardeal și Bănat, care în timpurile revoluționare din zilele noastre am avut o ținută demnă.

Intrucât nu ni s'ar da, ni s'ar impune să ne eluptăm noi acest drept. a.

Intrunirile din Valea-Jiului.

I.

Comitetul conducător al organizațiunii din Lonia s'a constituit la 30 Martie 1919 în modul următor: Președinte: Stefan Frankó. Vicepreședinte: Francisc Beron. Notari: Sigismund Király și Ioan Jancus. Cassari: Martin Lapsánscki și Ioan Cholda. Controlori: Irimie Ciató și Irimie Tölcsér. Membri în comitet: Gheorghe Deac, Martin Donoval, Gligor Pap, Iosif Majlát, Ioan Kovács, Macavei Costa și Iuliu Ferenc.

II.

Comitetul conducător al sindicatului Vulcan s'a ales în 6 Aprilie în următorul mod: Președinte: Gheorghe Mogoș. Vicepreședinti: Alexiu Solyomos și Iosif Rusznyák. Notari: Ioan Onicaș și Petru Triștan. Cassari: Romulus Străjan și Anton Kosimir. Controlori: Gheorghe Zerbeș, Gusti Vuzdugan, Aron Anna. Membri în comitet: Gheorghe Ionuț, Anton Cionca, Albert Székely, Alexandru Burduf, Andrei Ebergény, Petru Cristea, Mihail Hóbina, Andrei Vas, Iosif Fülöp, Anghel Dobocan și Iosif Dan.

Papa Grigore al XIII-lea, convingându se de greșala calendarului iulian și de exactitatea noii socoteli, în anul 1582 a reformat de nou calendarul. Până la acest timp se constată o întârziere de 10 zile față de timpul adevărat. Zilele aceste de întârziere le suprimă, hotărând ca ziua de 5 Octomvrie 1582 să poarte data de 15 Octomvrie. Astfel a pus calendarul în acord cu învârtitura pământului în jurul soarelui.

Papa Grigore luă însă totodată măsuri ca să nu se mai întâmple greșeli în socoteala calendarului. A dispus, la fel cu Iuliu Cesar, ca tot al patrulea an să fie visect, adică de 366 zile, dar ca anii, cari încheiă veacul (1700, 1800, 1900 etc.) să fie ani comuni (de 365 zile), iar nu visecți.

Dar și așa se naște o diferență. Veacul întâiu se încheiă mai curând cu 5 ore 15 minute 50 secunde; al doilea veac cu 10 ore 31 minute 40 secunde; al treilea veac cu 15 ore 47 minute 30 secunde; al patrulea cu 21 ore 3 minute și 20 secunde.

Pentru a îndreptă diferența aceasta, papa Grigore a dispus ca tot al patrulea veac să implinim să fie an visect, de 366 zile. Astfel anul 1600 a fost an visect și tot asemenea anul 2000 are să fie an visect.

Cum însă și în felul acesta se socotesc tot la 400 ani 2 ore 56 minute 40 secunde mai mult, ar da în anul 4840 o diferență de 2 zi. Astronomii de pe atunci probabil vor iși da seama că anul acesta să fie an comun.

Calendarul nou, numit gregorian (după numele reformatorului său) a fost introdus pe

atunci în biserica romano-catolică și mai târziu în cea protestantă, calvină etc. Rând pe rând a fost adoptat de toate popoarele apusului civilizată. Numai Rușii, Geclii, Sârbii, Bulgarii și noi nu l-am introdus, rămânând tot pe lângă calendarul iulian.

Popoarele acestea aparținând bisericilor gr.-orientale și gr.-catolice n'au introdus calendarul gregorian, pentru că calendarul fusese reformat de șeful bisericii romano-catolice și se credea că stă în legătură cu catolicismul.

Lunile.

Numele lunilor sunt luate dela Romani și se explică astfel:

Ianuarie (31 zile) derivă dela *Ianus*, zeul timpului și al anului la Romani.

Februarie (în ani comuni de 28 zile, în ani visecți de 29 zile) vine dela cuvântul latin *februare* = a curăți.

Martie (31 zile) se trage dela *Mars*, zeul războiului.

Aprilie (30 zile) derivă dela *aperire* = a deschide, pentru că în luna aceasta se deschid (desfac) mugurii.

Maiu (31 zile) vine dela o zeiță serbată în Roma cu numele *Maia*.

Iunie (30 zile), se numește după numele *Iuno*, soția lui *Iupiter*.

Iulie (31 zile) după *Iuliu Cesar*.

August (31 zile) a fost numită în onoarea împăratului roman *August*.

Septemvrie (30 zile) derivă dela cuvântul *septem* (a șapte), fiind luna aceasta la vechii romani a șapte.

III.

Comitetul conducător al organizațiunii din Lupeni s'a ales și constituit în următorul mod: Președinte: Petru Ardelean, Vicepreședinte: Ioan Oancea. Notar: Ioan Vancea. Cassar: Stefan Crueta. Controlori: Iacob Ferencz și Ioan Dina. Membri în comitet: Ludovic Habina, Avram Dreguș, Iosif Neag, Andrei Micula, Francisc Molnár, Gheorghe Radulescu, Iuliu Borza, Anton Szapinszki și Ladislau Fedoranics. La urmă s'a primit în ambele întruniri următoarea

Rezoluție:

Muncitorimea organizată de mineri, din Vulcani, la adunarea ținută în 6 Aprilie, a primit cu unanimitate rezoluțiunea luată la conferința băieșilor ținută în Sibliu unde declară că: până vor dură împrejurările excepționale să se înființeze un centru provizoriu al organizațiunii băieșilor de pe teritoriul ocupat cu sediul în Sibliu, care să fie condus de un secretar și un comitet de 7 persoane cari să se adune din timp în timp spre a se ocupa de mersul bun al organizațiunii.

Din intențiunile guvernului din Budapesta.

După unele gazete din străinătate guvernul revoluționar comunist din Budapesta își consideră de prima sa datorie crearea unei legi electorale și a unei Constituții provizorii.

Noua constituție va fi făcută după modelul celei rusești.

Chestiunile rurale vor fi rezolvite de consiliile satești, cele urbane de consiliile orașenești. Delegații consiliilor satești și orașenești vor forma consiliile de plasă (districtuale) și cele județene (comitatense).

Delegații consiliilor de plasă și județene vor forma „adunarea generală a consiliilor”, adică corpul legislativ al republicii maghiare a sovieterelor.

Toți bărbații și femeile, cari trăesc dintr-o muncă folositoare societății omenești și sunt trecuți de 18 ani, vor fi alegători și pot fi aleși.

Și soldații armatei roșii ca și străinii cari locuiesc în Ungaria și îndeplinesc o muncă utilă au dreptul de vot. Sunt excluși dela participare la afacerile statului cei cari nu se supun ordinii celei noi. Deasemenea pierde dreptul electoral, acela care întrebunțează salariatul pentru a trage profit, apoi cei cari trăiesc din ajutorul dat din cauza lipsei de lucru, comerțianții, clericii, călugării, criminalii și alienații.

Octomvrie (31 zile) se trage dela cuvântul *octo*, a opta (lună).

Noemvrie (30 zile) dela cuvântul *novem*, a noua (lună).

Decemvrie (31 zile) dela *decem*, a zecea lună, fiind luna aceasta la Romani a zecea.

Se notează că înainte de Numa Pompiliu anul se compunea tot din 12 luni, însă numai 10 din ele aveau numiri. Astfel se explică luna a șaptea (Septemvrie) etc.

Nouă reformă.

Lumea de astăzi ar dori să meargă și mai departe cu reforma calendarului. Ar vrea să fie stabile și sărbătorile mișcătoare: Paștile, Înălțarea Domnului, Rusaliile și ar dori ca fiecare lună să se înceapă cu începutul săptămânii. Părerile nu se unesc într-o țară.

O parte cere ca anul să se împartă în 13 luni de câte 4 săptămâni (28 zile), văzându-se a 13 a între lunile Maiu și Iunie numindu-se Florica. Paștile să fie fixate pe 7 Aprilie, Rusaliile pe 28 Maiu.

O altă parte s'ar împacă cu 12 luni, însă după o nouă ordine împărțite. Ei doresc 4 cvartale cu câte 13 săptămâni sau 91 zile; fiecare cvartal compunându-se din două luni de câte 30 zile și din una de 31 zile. Ziua de Anul nou ar fi să fie fără dată și nu s'ar socoti nici ea zi în săptămână. În ani visecți ar fi două zile „Anul nou”.

Dar deocamdată rămânem la reforma gregoriană a calendarului.

Ioan Apolzan.

Propagandiștii la Paris.

„Neamul Românesc“ al d-lui Jorga scrie că 75.000 de români s'au înscris pentru a merge la Paris, toți având intenția de a face propagandă națională. Bine înțeles toți reclamă fonduri enorme.

75.000 de patrioți și toți la Paris... Presupunând că toți sunt burghezi cu stare, am avea dreptul să reclamăm Parisul pentru România mare.

Din ziare.

Armata Rusiei.

„România“ scrie: Petăcute, fără ca Puterile Antantei să fi prins de veste, fără ca fruntașii celorlalte partide să fi putut sta în curent, guvernul bolșevic a organizat o înșernată armată de atac.

Gărzile roșii cele desorganizate, anarhice și lipsite de comandament, au ajuns astăzi o armată de care trebuie să se fie seama; ele au numărul, au un echipament de mână întâia, au o artilerie formidabilă — și lucru foarte de mirat — au și un comandament de valoare. Cine ar putea tăgădui că aci nu e mâna germană?

Pentru ca bolșevii să fi putut scoate din chaosul de eri armata de astăzi a trebuit omul sau oamenii de meserie cari lipseau revoluției rusești. Și revoluția i-a găsit la germani.

Acum popoarele dimprejur vor avea de lucru, după cum vor avea de lucru și Puterile Înțelegerii.

Problema pacificării Rusiei se complică prin urmare. Care vor fi armatele vecine, destul de numeroase, capabile de a ține piept puhoiului rusesc dacă se va deslănțui? Cât timp vor putea polonii, românii și o parte din ucrainieni să țină piept rușilor și să renunțe la binefacerile păcii? Iată întrebarea:

Dacă rușii au astăzi o armată în bune condițiuni — și o au — situația se complică.

Nici un american în Rusia

„Victoire“ scrie: În sfârșit președintele a spus că în nici un caz trupele americane nu vor fi întrebunțate ca să facă ordine în ținuturile din estul sau sud-estul Europei acum în revoluție.

Toate corpurile de armată americană acum în Rusia vor fi repatriate îndată ce timpul va permite.

Patru tovarăși condamnați.

Curtea marțială din București după ce a de-jungat procesul celor 52 de acuzați pe 48 i-a amânat și mai târziu au fost puși în libertate. Iar pe patru inși i-au condamnat. *Tov. Alexandru Constantinescu este condamnat la moarte; Sever Dumitru la 8 ani muncă silnică; Jaques Conitz la 7 ani muncă silnică; Nicolae Bogdan la 5 ani muncă silnică.*

Tovarășii din București au primit cu mari ovațiuni pe tovarășii eliberați din închisoare iar condamnarea celor patru tovarăși o consideră de nedreaptă și au protestat energic în contra verdictului.

ȘTIRI.

— **Ordin de mobilizare.** Consiliul Dirigent în baza ordinului de mobilizare Nr. 771/1919 pres. chiamă la arme toți tinerii născuți în anii 1893, 1892 și 1891 cu excepția maghiarilor. Prezentarea se va face ca și până acum la cercurile de recrutare în zilele de 15, 16, 17, 18 și 19 Aprilie 1919. Referitor la scutiri de mobilizare, îmbrăcăminte, alimente etc. rămân în vigoare dispozițiile ordinului 771/1919.

— **Comisie de ziaristi în Dalmația.** În 10 l. c. a sosit aici o comisiune compusă din ziaristi americani și englezi. Comisiunea va călători dealungul coastei dalmatine spre a se asigura personal de temeinicia pretențiilor Italiei.

— **Ne-au revenit!** cetim în „Socialismul“: Ne-au revenit acei pe cari i socoteam aproape căzuți definitiv sub lovitura stăpânitorilor brutali. Fiți binevenți scumpul tovarășil! Parcă brațele noastre n'au destule puteri să vă strângă, să vă dovedească dragostea și bucuria că vă vedem între noi. E adevărat, în rândurile voastre e un gol, pentru totdeauna de neumplut. Dar voi veniți cu hotărârea mai aprigă ca oricând să faceți ca acest gol să nu însemneze o lipsă. Acest gol să arate numai Rana și să rămâie un simbol de muncă, abnegație și jertfe: Frimu va trăi veșnic prin pilda lui. Locul lui va fi însă împlinit prin hotărârea, prin munca, prin abnegațiile înzecite ce vom dispune, massa și voi, martirii massei, pentru muncitorime, pentru socialism. La muncă, mai aprigă ca întotdeauna, pentru triumful idealului. Trăiască și înfăptuiască-se Socialismul!

— **Reacțiunea distrugătoare.** Din Stockholm se telegrafiază ziarului „L'homme Libre“ că Lenin a adresat un mesaj comisiunei panruse prin care spune că agenții lui Denikin și ai aliaților au încercat să distrugă conductele de apă din Petrograd. În alte puncte izolate au mai încercat să facă să sară în aer podurile și liniile de cale ferată spre a împiedeca alimentarea Moscovei roșii și Petrogradului. Lenin spune că sovietul apărării prescrie măsurile cele mai grabnice pentru represiune acestor tentative.

— **Pedagogia bolșevică** „Krasnaia Gazeta“ din Petrograd, organul oficial al armatei roșii, anunță că s'a creat în vechiul corp de cădeți, o școală comunistă pentru copii de ambele sexe dela 3—16 ani. Instrucțiunea ce se dă are ca scop esențial să dezvolte inițiativa personală a elevilor. Se ocupă în special, acolo cu educația voinței și cu deprinderea copiilor de a se domina pe ei înșiși. Pentru aceasta au fost create „lecțiuni de tăcere“, cari durează dela 3, 5, 10 minute și merg progresiv până la 20 minute. Lecțiuni de tăcere! Cine ar fi putut crede că într-o zi aveam să primim lecții dela bolșevici? (l'Orlent)

— **Tratatul dintre americani și bolșevii.** Guvernul american a trimis în misiune oficioasă un ziarist pentru a lua informațiuni exacte asupra situației din Rusia. Acest ziarist, d-l Bullitt s'a întors la Paris. Se zice că d'sa a fost primit de Lenin cu care a avut o lungă convorbire. Delegația americană a hotărât să nu publice raportul său.

— **Guvern contrarevoluționar maghiar.** În Elveția s'a format un guvern contrarevoluționar maghiar, din care fac parte Andrassy, Windischgrätz și alți aderenți ai lor. Programul acestui guvern e combaterea bolșevismului și asigurarea integrității teritoriale a Ungariei. Colaborează la această acțiune și directorii de bancă Lánzsi Leo și Ullmann Adolf. „Ren. Rom.“

— **Pace dreaptă.** Lloyd George a declarat ziarului „Westminster Gazette“ că trebuie să se încheie o pace dreaptă cu Germania. Este imposibil — a zis el — ca să ținem multă vreme trupe de ocupație în Germania. Germanii trebuie luați în Liga popoarelor.

— **Reacțiunea contra comuniștilor în Bavaria.** Ministrul prezident bavarez, Hoffmann, a plecat Duminecă la Bamberg pentru a conduce afacerile acolo convocând tot acolo Landtagul. Se speră că puterea noului guvern sovietist se va mărgini doar asupra Münchenului și împrejurimilor.

— **Cum s'a ridicat prețul zahărului.** În decursul războiului zahărul a fost maximalizat în România cu următoarele prețuri: 1.25 Lei, 1.30, 1.40, 1.80, 2, 4.50 și 12 Lei kilogramul. Aceste au fost prețuri oficioase, pentru cari nu se află niciodată zahăr. Dacă vrei să mănânci zahăr trebuie să-ți uşurezi pungă cu 30 până în 40 Lei pentru kilogram. Acum e vorba să se aducă din America cu prețul sub 4 Lei.

— **Kun Béla speră în ajutorul Rusiei bolșeviste.** Din Budapesta se anunță, că comisarul popular pentru afacerile externe Kun Béla ar fi declarat unui redactor dela „Vörös Ujság“, că guvernul revoluționar maghiar e ferm decis a nu îndeplini condițiile dictate sau ce se vor dicta de către Alianți Ungariei în nici un caz. Kun Béla ar mai fi declarat, că într'un caz serios Ungaria poate cu toată siguranța conta la sprijinal guvernului soviet din Moscova.

— **Anunț oficial.** Pentru elevii normalişti aflători sub arme ai seminarului pedagogic Andreian se ține un curs pregător extraordinar din 5 Maiu până în 21 Iunie a. c., ceea ce se aduce la cunoștință celor interesați pentru a-și exopera concediu pe timpul acesta, ca să poată cerceta cursul. Dr. Branisce m. p., șeful resortului.

— **Germania va fi dezarmată cu totul.** Ziarul „Grazer Tagespost“ anunță că în cercurile diriguitoare militare și politice din Paris domnește de câteva zile ideea completei desarmări a Germaniei.

— **Vieța la Budapesta și-a reluat cursul normal.** Magazinele s'au deschis, iar afacerile suspendate câteva zile pentru inventarierea mărfurilor s'au deschis. Noul ministru al Ungariei la Viena a declarat unui redactor al ziarului „Neue Freie Presse“ că acordul între socialiști și comuniști s'a făcut prin aderarea socialiștilor la programul comunist.

— **Rutenii s'au unit cu Ungaria.** După o telegramă din Budapesta, Sovietele de lucrători și țărani ruteni, din Galiția orientală, au proclamat unirea lor cu Ungaria.

— **Manifestații germane pentru bolșevicii unguri.** O telegramă a biroului de corespondență vieneză, anunță că în Germania s'au organizat manifestații de simpatie în favoarea bolșevicilor unguri. Au luat parte la aceste manifestațiuni reprezentanți de ai soldaților din München și Berlin. Grevele în Germania se țin lanț. Sparta-kisții prepară pe zilele acestea o nouă revoluție.

— **Cât a costat războiul?** Comisiunea financiară a parlamentului din Washington a delegat câțiva specialiști, cari să stabilească pe bază de date oficiale cât a costat războiul. Socotind viețile pierdute și averile distruse, cheltuelile se ridică la 200 miliarde dolari, a decă 1000 miliarde franci. Din această sumă 30 250 miliarde dolari (151 miliarde 250 milioane franci), cad în sarcina Statelor-Unite, 203 miliarde 200 milioane franci în sarcina Angliei, Italia a pierdut 65 milioane franci, Franța 222 miliarde franci; cheltuelile Puterilor Centrale se ridică la 408 miliarde, 150 milioane franci.

— **Un pas pentru asigurarea muncitorilor contra morburilor.** Ambulatorul policlinic al Consiliului Dirigent din Sibiu, va fi pus în funcțiune în 14 Aprilie 1919, în casa cercuală pentru asigurările muncitorești din Zeughofplatz. — Se vor trata gratuit boalele venerice, tuberculoza, boalele de femei și de copii. — Consultații: dela 8—10 ore a. m. și dela 4—6 ore p. m.

— **Remaniera guvernului bolșevist din Budapesta.** La 10 Aprilie guvernul bolșevist a suferit o remaniere și este alcătuit astăzi în chipul următor: comisar general Al. Garbai; comisari populari de interne, comunicație și navigație Eugen Landler, Béla Vago; comisarii de agricultură Eugen Hamburger, Gheorghe Nyisztor, Carol Vantus; comisari ai războiului Béla Kun, Wilhelm Böhm (fost ministru de războiu sub Károlyi) Rudolf Fidler, Anton Haubrich, Béla Szántó; comisari ai justiției Zoltán Ronai, Stefan Ládai; comisari, a aprovizionării Moritz Erdélyi, Artur Illés, Bernhard Kondor; comisari pentru instrucție Sigmund Kunfi, Gheorghe Lukács, Alexandru Szabados, Tiberiu Szamuely; comisari la externe Béla Kun, Petru Agoston, József Pogány (până Joia trecută fost comisar la războiu); comisari ai muncii și ai ocrotirilor sociale Desider Bokányi, Anton Gluth; comisari ai finanțelor Béla Székely, Iuliu Lengyel, comisari la producția socială Eugen Varga, Matei Rákosi, Anton Dowesak, Iuliu Hevesi, Iosif Kelen și câte un comisar al nemților și al rutenilor.

— **Și caii au simulat în războiu.** Oricât de necrezut pare totuși un ziar francez scrie o declarație serioasă a unui veterinar recunoscut, că pe frontul francez s'au aflat mulți cai simulanți cari se prefăceau bolnavi ca să nu fie duși dela front. Acolo unde artileria batea mai tare caii își târau picioarele sau aplecav capul până la pământ și făceau pe bolnavii iar după ce ajungeau în dosul frontului se înviorau și fiind examinați se constată că erau complect sănătoși. Și caii au văzut că oamenii sunt prea proști că au făcut războiu.

— **Despre tov. Jumanca** scrie foaia „România” din București astfel: „Ministrul ardelean Jumanca merge la Birou (cancelarie) cu tramvaiul și tot cu tramvaiul se întoarce acasă. E un fapt care e vrednic să fie scos la iveală, deși știm că cei cari abuzează la noi (adecă la București) de automobilele statului nu se vor rușina”. — Răspundem: Așa e la noi în Ardeal, mai multă muncă și mai puțină paradă. Domnii miniștri din țara lui „Hübsch” ar putea lua exemplul dela acest muncitor, devenit ministru ca reprezentant al muncitorimii.

— **Ajutorul de războiu** se va plăti familiilor celor cari au fost mobilizați anul acesta în măsura și forma de până acum.

— **Invalizii de războiu**, cari au încă răni deschise se pot prezenta la cel mai apropiat spital, civil sau militar, pentru a li se vindeca rănilor. Dacă rănilor sunt așa fel, încât invalizii trebuiesc să stea în spital pentru a li se vindeca rănilor, spitalul trebuie să-i primească.

— **Se desființează cenzura.** O știre anunță că cu ziua de 30 Aprilie se va desființa cenzura — în Anglia.

— **Socialiștii din Praga** au ținut săptămâna trecută prima adunare, la care au participat în număr foarte mare. Oratorii au recunoscut, că trebuie să țină în alianță cu antanta. O apropiere de Berlin, Budapesta și Moscva o află de păgubitoare pentru republica ceho-slovacă. Clasa muncitoare trebuie să tragă o linie despărțitoare între exagerări și o muncă metodică de reforme. Bolșevismul însemnează sinucidere pentru muncitorime.

— **8 ore muncă la zi.** Ceillard, ministrul francez al muncii a depus la biroul camerei deputaților proiectul de lege, prin care se introduce 8 ore muncă la zi.

— **Târgul de primăvară în Sibiu** se va ține: pentru vite și cai în 2 Maiu 1919, iar pentru marfă în 3 Maiu 1919. — Fiecare meseriaș și comerciant, care vrea să vinde marfă la târgul de mărfuri, e dator să aduce cu sine atestatul de meserie (ord. min. de comerț Nr. 38595, VIII din anul 1901).

— **Instiințare.** Secția de Consum a Resortului de alimentare va da asinaționi pentru alimente pe luna Aprilie începând de Luni în 14 l. e. Asinații se dau în fiecare zi de lucru numai dela orele 9—11 a. m. și 4—5 d. a. Cei în drept de a beneficia se vor prezenta în persoană ca biletul de legitimare; cine nu se poate prezenta în persoană, — va trimite biletul pe un încredințat împreună cu o scrisoare plenipotență iscălită de proprietarul biletului. Asinațiile se vor da după numerii curenți arătați în biletele de legitimare. Luni în 14 l. e. se vor da asinații dela Nrul 1—100, în zilele următoare dela Nrul 100 în sus, aproximativ câte 100 numerii la zi. Cine nu se prezintă la rândul său va pierde dreptul pe luna Aprilie. Conspectul mărfurilor și a prețului se află afișat pe ușa biroului Secției de Consum (Palatul Justiției, Camera 84), și la intrarea principală a palatului justiției. Sibiu, la 11 Aprilie 1919. Secția de Consum a Resortului de alimentare. *Nicolae Iancu*, șeful secției.

— **Cântec bătrânesc:** Primim următoarea scrisoare: On. Redl Eu o femeie bătrână de 76 ani îmi aduc aminte de un cântec ce se cântă pe când eram copilă și cu durere văd că acum iar i-a veniat vremea și vă rog a-l publică:

Pe valea mănăstirii
Merg ficiorii ca nunți
Blastămădu-și părinții,
Că de ce i-au cătanit,
De ce nu i-au căsătorit.
Părinții din grai graiau:
Dar tăceți nu blastămați,
Căci vin și cei însurați.
Și lasă boii 'n ogor
Și casa plină de dor;
Copii mici în jur de vatră
De nu știu cin' le-a fost tată.

Cârpeniș, Martie 1919.

Sânza Bălgărăzan.

— **Crime și contravenții.** Curtea marțială a Diviziei I-a Vânători în ședința din ziua de 7 Apr. 1919 a condamnat, pentru rebeliune armată și

crimă contra soldaților din Regimentul 12 Artilerie pe inculpații: Estergaros András, Estergaros István, Béla István, Racos Juga, Abtal Péter la pedeapsă cu moarte, Denisi Lomi 20 ani muncă silnică, Racodi Somi, Gáspár József, Nagy Ferencz 10 ani muncă silnică, Cados János, Cozocea Gheorghe 5 ani muncă silnică. Toți locuitorii în Racosu inferior.

Curtea marțială a Diviziei II-a Vânători în ședința dela 8 Aprilie 1919 a condamnat la 5 ani muncă silnică pe Szebe Jenő, fost șef al gării Lupeni pentru faptul de spionaj; iar în ședința dela 9 Aprilie 1919 a condamnat la 10 ani muncă silnică pe Lobontz Ioan din Gheleri, județul Hunedoara, pentru crimă săvârșită, dar neizbutită ațărare de revoltă în trupele române prin cuvinte și manifeste revoluționare distribuite la soldați.

Curtea marțială a Diviziei I-a Vânători: În ședința dela 9 Aprilie 1919, judecând procesul rebeliunii și îndoltei crime petrecută în comuna Domand în seara zilei de 16 Februarie st. n. 1919 a condamnat pe acuzații: Mihail Fichely, Johann Fichely, András Burtz la pedeapsă cu moarte, Mihail Schuler, Gheorghe Tzichely la muncă silnică pe viață, Mihail Tzichely la 20 ani muncă silnică, Gheorghe Scheester la 10 ani muncă silnică, Gheorghe Flagner, Vagul Johann, Johann Vackner la 5 ani muncă silnică.

Școala primara actuală.

(Urmare.)

IV.

Revizoratul școlii primare.

Experiența de toate zilele ne arată imperative, că numai acele întreprinderi, numai acele societăți și instituții (oficii) dau dovezi de o înaintare regulată (fără salturi) și satisfăcătoare; cari prin oamenii săi piini de experiență se conduce. Așa stăm și cu chestia revizoratului. Revizorul numai din sânul statului învățătoresc să fie recrutat. Și numai după o muncă învățătorescă de 20 ani.

Rolul va fi subdivizat în: a) Administrația și b) Controlul personal.

Denumirea cade în dreptul ministrului de instrucțiune.

Motivare: Statul învățătoresc să simte în drept și capace pentru această funcțiune.

De altă parte și pentru ca să se încunjiure încă dela început manevrarea cu protecția, ori nepotismul distrugător. Deci numai după cutare a făcut serviciu ca învățător 15 ani poate fi subrevizor și încă 5 ani ca să devie revizor. Excepțiune sub 10 ani de funcționare pe teren ped. didactic la nici un caz să nu se admită; orice merite ped. didactice, literare ori de pregătire superioară ar dispune careva. Aceasta este indrituită și cardinală cerere a corpului învățătoresc.

V.

Consiliul central de instrucțiune primară.

Ar fi de dorit ca, pe lângă ministru instrucțiunii publice, — din sânul învățătorilor — subrevizorilor și revizorilor în părți egale — să se denumească prin resortul instrucțiunii, un consiliu central de instrucțiune primară, constător din 26 consilieri (membrii) pe un period de 4 ani. Din oficiu vor fi membrii toți șefii și referenții de secție — secretarii de stat — ai instrucției primare. Conform celor 5 lucrări generale și principale se vor constitui în 5 secții, afară de ședințele plenare, când se deliberează chestiile disciplinare. Activitatea în general ar fi resumată astfel:

- a) Preluarea planului de învățământ primar în general și alte planuri speciale.
- b) Cenzurarea și aprobarea manualelor școlii primare.
- c) Purtarea evidenței înaintării în grade și clase a învățătorimeii e denumirea membrilor camerei învățătoresci și a sub- și revizorilor.
- d) A judeca ca for de apelată de a doua instanță în cauzele disciplinare învățătoresci. (În ședințele plenare are a se aduce judecata).
- e) A face organizarea statului învățătoresc, chestia directorului local, conferințele locale, județiane, adunări generale, anchete, congres și Uniunea întreg corpului de instrucțiune publică din România-Mare.

Controlul și materialul de prelucrare va emana dela ministrul instrucțiunii prin referenți (șefi) de secție.

Motivare: În forma aceasta statului învățătoresc i se va realiza aspirațiunile lui juste de ani de zile — de a se valoră până la cea mai înaltă poziție din stat în specialitatea sa.

Rolul acestui procedeu — să va vedea în curând, având ca rezultată ambiționarea și răsplata binemeritată.

Referenții și șefii de secție, secretarii de stat în ministerul de instrucțiune, în des-părțământul instrucțiunii primare.

În toate agendele ce sunt în legătură cu instrucțiunea primară; pe cât e posibil, referenți și șefii de secție, secretarii de stat — să fie denumiți dintre membrii Consiliului central de instrucțiune prin Resortul ministrului de instrucțiune, dintre cei mai buni versați profesori dela școlile normale, apoi dintre profesorii universitari (partea filozofică, pedagogică-didactică).

Motivare: Sunt pe deplin convinși, că lucrându-se în această direcțiune; organul cel mai principal și cu grea răspundere al satelor și orașelor noastre — învățătorul român — va deveni factorul, pe carele oamenii noștri de valoare națională îl dorește și și-l închipue.

(Va urma.)

Pavel Dârlea.

Către abonații și colportorii noștri!

Deoarece poșta nu mai transportează bani prin mandate poștale ne adresăm d-voastră rugându-vă să binevoiți ca banii pentru abonament sau pentru foile vândute ce ni-se cuvin, în loc de poștă să depuneți banii la cea mai apropiată bancă dela d-voastră cu nota Administrației foii „Adevărul” prin „Albina” Sibiu. Banca „Albina” din Sibiu ne va achita suma depusă de d-voastră la Banca de acolo. Acesta e unicul mijloc de a vă putea achita costul abonamentului care este în altă parte trebuită gazetei noastre care nu are alte venituri numai din abonamente. Dacă banca va cere o mică sumă în plus pentru mijlocirea banilor să nu vă pară rău de ea, căci și cu poșta aveți cheltueli.

Plătirea banilor se va face în chipul următor: Acela care vrea să se achite ori să se aboneze la foaia „Adevărul” va merge la banca cea mai apropiată, spunând că aceea sumă să se adreseze la „Adevărul” prin banca „Albina” în Sibiu. Acele bănci cari vor face aceste abonamente vor anunța banca „Albina” care ne va plăti suma trimisă pentru abonații și restanțierii noștri.

Faceți deci astfel iubii tovarăși și cetitori ai foii noastre, cari voiți să nu vă oprim foaia. Rugăm pe toți tovarășii și abonații noștri să răspândească foaia ca astfel s'o putem face mai mare și cu mult mai bună. Prețul abonamentului este:

Pe un an 16 coroane,

Pe o jumătate an 8 coroane,

Pe trei luni 4 coroane.

Numeri de probă trimitem gratis oricui. Cât privește trimiterea foilor rugăm a ni-se scrie comunele deocamdată tot unguște până la alte dispozițiuni. Asta o cerem mai mult pentruca poștarul să poată înmanua punctual foaia fără întârziere, iar mai târziu se vor scrie numai românește. Rugăm ca toate scrisorile să se adreseze așa:

Redacția și Administrația

„ADEVĂRUL”
Sibiu.

Mulțămită publică.

Comitetul aranjator al serbării de reînțoar-cere a tipografilor din Sibiu se simte dator a aduce și pe aceasta cale mulțămită pentru darurile făcute cu această ocaziune, onor. donatori. Donatorii au fost: Firma W. Kraft cu tipăriturile pentru această petrecere; fostul primar al orașului I. Drotlefi 10 cor.; N. Bratu 50 cor.; „Uj Világ” 50 cor.; Dr. Reinhold Horwath 50 cor.; L. Budovsky 100 coroane; „Adevărul” 50 cor.; A. Zach, cărușia gratuită.

Ultime știri.

— Grevă generală la Roma. La Roma greva generală de 24 ore ca protest contra asasinării Rozei Luxemburg și lui Liebknecht.

— Episcopul Pap deportat de bolșevici. Episcopul Aradului Ignatie Pap, protopopul Romulus Ciorogariu și preotul Lazar au fost ridicați de bolșevici și duși în Ungaria unde i-au internat. (Ag. Dacia.)

— Ziarul „Le Petit Parisien” anunță, că comisia de control însărcinată cu chestiunea teritorială a terminat cu lucrurile referitoare la Banat luând în considerare atât drepturile românilor cât și ale sârbilor.

— Brockdorf Rantzau voiește rechemarea lui Wilhelm. Din Lyon vine știrea că conflictul dintre Scheidemann și Brockdorf Rantzau a ajuns la culme. Brockdorf Rantzau, fostul ambasador al Germaniei în Copenhaga lucrează pentru restabilirea militarismului prusac și rechemarea la tron a Kaiserului Wilhelm.

Armata română a început ofensiva.

Comunicat oficial.

1. Frontul de Est: Schimb rar de focuri între ambele maluri ale Nistrului.

2. Frontul de Vest: Inamicul a bombardat violente satele Leasa și Tzigani și a ocupat localitatea Igeriște. După câteva ore de luptă, localitatea a fost recupărată de trupele noastre.

Inamicul a atacat posturile noastre de acoperire dela Tzigani, Valea-Vuja și Câmpulung și a bombardat violent gara Tzigani, Leasa și Bodești. Atacurile au fost respinse.

Pe frontul de vest inamicul a trecut din nou linia de demarcație între Iloba și Ciocârlău și a ocupat dealul Pietrișului. Pentru a ridică inamicului puțința de a mai fi agresiv s'a dat ordin trupelor noastre să treacă la atac pe tot frontul. Acțiunea a început în dimineața de 16 Aprilie.

Marele cartier general.

Fondul de agitație și al prosoi.

Am primit următoarele sume:

Colecta tov. Constantin Mureșan, Boșca-Română. C. Mureșan 25 cor., Mihai Lonesar 2, Petru Hubian 2, Nicolae Ciuta 2, Petru Muntean 2, Ioan Margan 2, Petru Sperneac 2, Nicolae Florei 2, Nicolae Iova 2, Petru Antila 2, Maxim Pervu 2, Aurel Novac 2, Ioan Brânda 2, Petru Sperneac 2, Iosif Perian 2, Nicolae Birovescu 2, Dimitrie Peia 2, Petru Miksa 2, Maxim Ciolac 2, Alexandru Muntean 2, Valeriu Lazar 2, Dumitru Catonari 2, Ilie Petra 2, Traian Asan 2, Constantin Hânda 2, Ioan Marian 1, Dumitru Trifu 1, Constantin Sătir 1, Ioan Cocos 1, Ioan Iancu 1, Constantin Ciula 1, Vasilie Florei 1, Ioan Muntean 1, Virgil Puiu 1, Traian Muntean 1, Nicolae Negrea 1, Nicolae Biște 1, Petru Popovici 1, Isaiu Tina 2, Alexandru Verden 1, Gheorghe Hânda 1, Mihaiu Muntean 1, Ștefan Gurga 1, Gheorghe Muntean 1, Ioan Cismaș 2, Mihail Perian 1, Nicolae Novac 2, Nicolae Barbu 1, Ioan Mureșan 1, Ioan Perian 1, Iacob Adam 1, Nicolae Caprița 1 cor. — Total 103 cor.

Colecta tov. Alexandru Mareulescu, Kissajó. A. Mareulescu 2 cor., Teodor Someșan 1, Mihail Suciu 1, Marian Ciza 1, Ioan Goța Alexa 1, Pavel Juga 2, Anisiea Brama 2, Simion Tremen 4 cor. — Total 14 cor.

Colecta tov. Ioan Bălosu, Criștior. George Mihok 5 cor., Vilmos Búta 5, Carol Lepolszky 5, Simeon Popoviciu 5, Gheorghe Androne 5, Ioan Bălosu 5, Iosif Jakab 5, Francisc Fábry 4, Francisc Balaskó 4, Benidiot Benkovits 4, Eduard Martin 4, Francisc Gruber 4, Alexandru Balosz 3, Iosif Molnár 4, Manolovits Mild 4, Alexandru Miheles 4, Iosif Szabó 4, Ludovic Derzi 4, Irimie Eizler 4, Iosif Neimer 4, Ioan Ditrich 4, Petru Fogel 5, Ioan Kirilla 2 cor. — Total 97 cor.

Suma arătată în numărul trecut . . . cor. 23304 06

Total cor. 23518 06

Plata cotizațiilor în Sindicate:

Sindicatul croitorilor și lucrătorii de postav precum și sindicatul lucrătorilor de alimente: brutarii, măcelarii etc. în fiecare Luni seara la orele 7—9 în localul Cassa morboșilor.

Sindicatul pantofarilor și lucrătorilor de piele în fiecare Sâmbătă seara la orele 7—9 în localul Cassa morboșilor.

Sindicatul tâmplarilor în fiecare Duminecă înainte de amiază la orele 9^{1/2}—11 în localul Cassa morboșilor.

Sindicatul metalurgilor și lucrătorilor în fier în fiecare Duminecă înainte de amiază la orele 9—11 în localul Cassa morboșilor.

Sindicatul hornarilor în fiecare Sâmbătă seara la orele 7—9 în localul Cassa morboșilor.

Activitatea noastră.

Comitetul grupeii muncitorilor mineri din Vulcan ține ședințe în fiecare Duminecă după amiază la orele 3—5 în localul grupeii. Toți membri comitetului să ia parte la ședințe.

Mulțumită tovarășilor din Petrila pentru ajutorarea familiilor tovarășilor arestați la Vulcan prin cari a știut chemarea lor de adevărați muncitori conștiinți. Primiți din partea tov. arestați mulțumirile noastre.

Din Turda ne vin vești bune. De curând s'a înființat secția sub conducerea lui dr. Eugen Mezei, având deja 150 membri. La ședința ce s'a ținut Duminecă în 13 Aprilie a declamat studentul V. Lucca poezie „Noi vrem pământ”, apoi a ținut o conferință prof. Al. Moldovan despre socialism, s'a hotărât să se trimită un memoriu Consiliului Dirigent în cauza mai multor plângeri invitate mai cu seamă în jurul alimentației. Se proiectează înființarea unei reuniuni de înmormântare. Organizarea e în plină curgere și promite cele mai frumoase speranțe.

Pentru tovarășii din Sibiu. Membrii secțiunii române a partidului socialdemocrat, din loc, sunt avizați că darea de partid se va încasa de cassarul secției G. Joandrea, în fiecare Sâmbătă seara între orele 6—7, în localul ziarului „Adevărul” strada Rosenanger 14.

Secțiunea română a partidului socialdemocrat din Brașov a hotărât înființarea unui curs de științe sociale, la care invită pe toți membrii săi precum și pe acei ce vor să se apropie de partidul socialist să ia parte. Ședințele se țin în fiecare Duminecă la orele 6—8 în localul partidului din școala de fete săsești.

Nr. 3279/919.

Comunicat oficial.

Inchiderea subscripțiunii la imprumul național.

În sensul condițiilor de subscriere la imprumul național, Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor, anunță, că pe întreg teritoriul celor 15 județe din Transilvania, aflătoare de prezent sub guvernarea Consiliului Dirigent, subscrierea se închide la 27 Aprilie a. e. (Dumineca Tomii).

La acest dat toate locurile de subscripție au să încheie jurnalele de plătire și să le trimită pe calea cea mai scurtă direct la Resortul Finanțelor, împreună cu chitanțele. Sumele vărsate la imprumul național se vor administra în sensul ordinelor directe, date de Resortul Finanțelor.

Sibiu, la 14 Aprilie 1919.

Dr. Aurel Vlad m. p.,
șeful Resortului Finanțelor.

Privitor la dispozițiile excepționale reclamate de cambile, bonurile (mandatele) comerciale (kereskedelmi utalvány) și varante (közraktári jegy) Resortul Justiției prin ordonanță corespunzătoare a regulat chestia în felul, că efectele amintite cu scadența dela 31 Decembrie 1918 până la 31 Martie 1919, inclusive n'au nevoie de a fi protestate, iar pentru aceleași efecte, cari au scadența după ziua de 31 Martie până la 30 Iunie 1919, inclusive, termenul de protestare normat în lege este prelungit până la 15 Iulie 1919. Alte dispoziții amănunte sunt cuprinse în ordonanța, care e în preajma de a se publica în „Gazeta Oficială.”

Dr. Aurel Lazar,
șeful Resortului de Justiție.

Poșta Redacției și Administrației.

G. Matiesanu, Siligheiu. Reclama d-voastră e justă, însă la facerea abonamentului eră bine să ne fi dat și în-angurește numele comunei. V'am trimis și numerii care nu i-ați primit. — P. Lehenel Gavriță, Lapupatak. Vă rugăm scrie-ne prin cine ai trimis abonamentul și adresa corectă. Noi trimitem și la Arghires și probăm a-ți trimite și acasă. — Nicolae A. G. Cioban, Baieșești (Bucovina). Foaița îți merge regulat, dela Nr. 9 până cel din urmă îi trimitem. Ești în restanță dela 1 Februarie a. e. până la 1 Aprilie a. e. 2 cor. Dela 1 Aprilie abonamentul s'a ridicat dela 12 la 16 cor. anual. Adresa ziarelor din Budapesta știm că nu mai apar. — A. Mărculescu, Kissajó. Bani trimiși i-am primit. Lista se va

publica. — A. Boreuța, Șicula. Bani pentru abonament indicați n'au sosit. Scrisoarea d-tale numai azi am primit-o. Caută la poșta unde ai pus banii, căci acolo va fi greșala. De azi înainte toți vor primi foaia. Te rugăm să încesezi dela restanțieri I. Morar 181 dela 1 Octomvrie 1918 și P. Berar.

Cetiți! Formați-vă bibliotecii.

Cultura este puterea. Cultura ne învață cum să ne ușurăm traiul vieții și cum să ne păzim de relele sociale, cultura este leacul prostiei. Procurați-vă cărți și cetiți. La administrația noastră se află de vânzare următoarele cărți de știință și literatură:

Ce vor socialiști?	3—
Bazele socialdemocrației de Karl Kausky	10—
Originile socialismului științific de Fr. Engels	2—
Povestea unei lucrătoare de Adelaida Popp	3:50
Puşcăriaşul (piesă într'un act cu cântece)	1—
Patriotism și socialdemocrația de Karl Kautsky	1—
Comuna de Racovsky, Calin, Arbore	1—
Manifestul comunist de Marx-Engels	1—
Maşina de treerat	1—
Ce trebuie să știe un copil la 17 ani de Dr. Ottoi	1:50
Catehismul muncitorului	1—
Factorul cel nou de Cost. Graur	1:50
Cincizeci zile între holerici de Ecaterina Arbore	1:50
Omul de Maxim Gorki	1—
Filosofia Zeflemelei de Marx Nordau	1—
Sângele de Emile Zola	1—
Socialismul și clasa muncitoare de Dr. C. Racovsky	—80
Ciuma religioasă de I. Most	—50
Mișcarea perpetuă de W. Oswald	—80
Socialiști utopiști	1:50
Pagini socialiste de C. Dobrogeanu-Gherea	1:50
Socialismul în România de C. Dobrogeanu-Gherea	1—
Problemă și deslegare de Jules Guesde	1:50
Robia și socialismul de C. Dobrogeanu-Gherea	3:50
Jean Jaures	1:50
Isus din Nazaret	—80
Religia și socialismul de Dr. I. van Den Brink	1—
Femeea muncitoare de Dr. E. Arbore	—80
Războiul, Cauze de C. R.	—80
Șa ne numina de M. Vincovsky	—50
Francisc Ferrer, viața în opera lui	1:20
Moartea bețivului de C. Dickens	—80
Despre Holeră de Dr. Charles Dupret	1—
D-zeu și crearea-i de colonelul R. G. Ingersoll	1—
Evoluția capitalului de Gavrilă Deville	3—
Materialismul economic de Paul Lafargue	1:50
Nevestele lui moș Dorogan de I. C. Visarion	1:50
Spartacus de Louis Combes	1:50
Calea la adevăr de Stanislav Tomici	1:50
Câteva povești de Berthold Auerbach	—50
Liga celor cu păru roșu de Chan Doyle	—50
Povestiri de S. Popa	1—
Ilustre cu fig. Ștefan Gheorghiu	—60

Cenzurat de: Căpitan Boiu.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

Dentistul Munteanu

6-26 Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 28

Consultații: orele 8—12 și 2—5.

AVIZ.

Am onoare a recomanda cu toată căldura P. T. Public restaurantul meu de pe Promenada Bretter, cunoscut sub numele:

„Bretterbierhalle”

ca cel mai plăcut loc de convenire al intelectualilor români. Bucătărie ieftină și de prima clasă, vinuri de soiu din ținutul Târnavei de cele mai renumite și curat manipulate; zilnic bere proaspătă de Cluj și în fiecare seară concertează cea dintâi muzică de țigani din Sibiu.

Pentru binevoitorul concurs al onoratului publice roagă:

Anton Josef Fark.